

ПЛАН УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА ПО ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ДРУШТВЕНО ОКРУЖЕЊЕ - ESMP за пројекат доградње и опремања Специјалне болнице за рехабилитацију „Буковичка бања”

Ксенија Петовар, експерт за друштвене утицаје пројеката
Игор Радовић, експерт за питања заштите животне средине

30. септембар 2025.

УВОД - ШТА ЈЕ ESMP ДОКУМЕНТ

- ESMP је План за управљање ризицима пројекта по животну средину и друштвено окружење (Environmental and Social Management Plan)
- ESMP документ је специфичан инструмент кредитора (Светска Банка) којим се сагледавају сви потенцијални утицаји пројекта на животну средину и заједницу, дефинишу потребне мере за ублажавање негативних утицаја, утврђују одговарајући програми праћења (мониторинга) утицаја и дефинише институционална одговорност за спровођење активности дефинисаних овим Планом.
- Циљ предметног ESMP документа је дефинисање мера заштите животне средине и друштвеног окружења током доградње и реконструкције Специјалне болнице за рехабилитацију „Буковичка бања”.
- ESMP је припремљен у складу са стандардима Светске банке (ESS).

1. УВОД

- Инвестиција обухвата доградњу и реконструкцију постојећих капацитета Специјалне болнице унутар комплекса „Буковичка бања”. Постојећи објект Специјалне болнице изграђен је између 1935. и 1938. године. Постојећи капацитети су недовољни за пружање услуга сразмерних потребама деце са дијабетесом, услед чега су неопходни реконструкција постојећег објекта и проширење капацитета изградњом новог објекта и пратећих постројења. Један од кључних разлога за проширење капацитета јесте да се обезбеди смештај родитеља односно старатеља који су у пратњи пацијената, и њихова обука о свакодневном животу са дијабетесом након отпуштања детета из болнице.
- Радови укључују грађевинске, занатске и инсталационе радове на постојећим и новим објектима.
- Пројекат не подразумева радове ван постојећег комплекса – утицаји су ограничени на зону градилишта.

Пројектна локација

- Буковичка бања се налази у централној Србији, 76 км јужно од Београда. Лежи у Аранђеловачкој долини, на надморској висини између 250 и 270 метара, и окружена је планинама Букуља (696 м) и Венчац (657 м), као и брдима Рисовача и Орашац.
- Специјална болница се налази у самом Парку „Буковичка бања”, на територији града Аранђеловца, у оквиру заштићене природне целине и културног наслеђа.
- Посебан фокус: заштита биодиверзитета и културних добара у окружењу пројекта.

2. КОНТЕКСТ ПРОЈЕКТА

- Пројекат се реализује у оквиру националног здравственог система Републике Србије.
- Фокус: унапређење инфраструктуре за рехабилитацију у специјализованој болници „Буковичка бања”.
- Пројекат је део ширег програма подршке здравственом сектору финансираног од стране Светске банке.

I - УПРАВЉАЊЕ УТИЦАЈИМА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

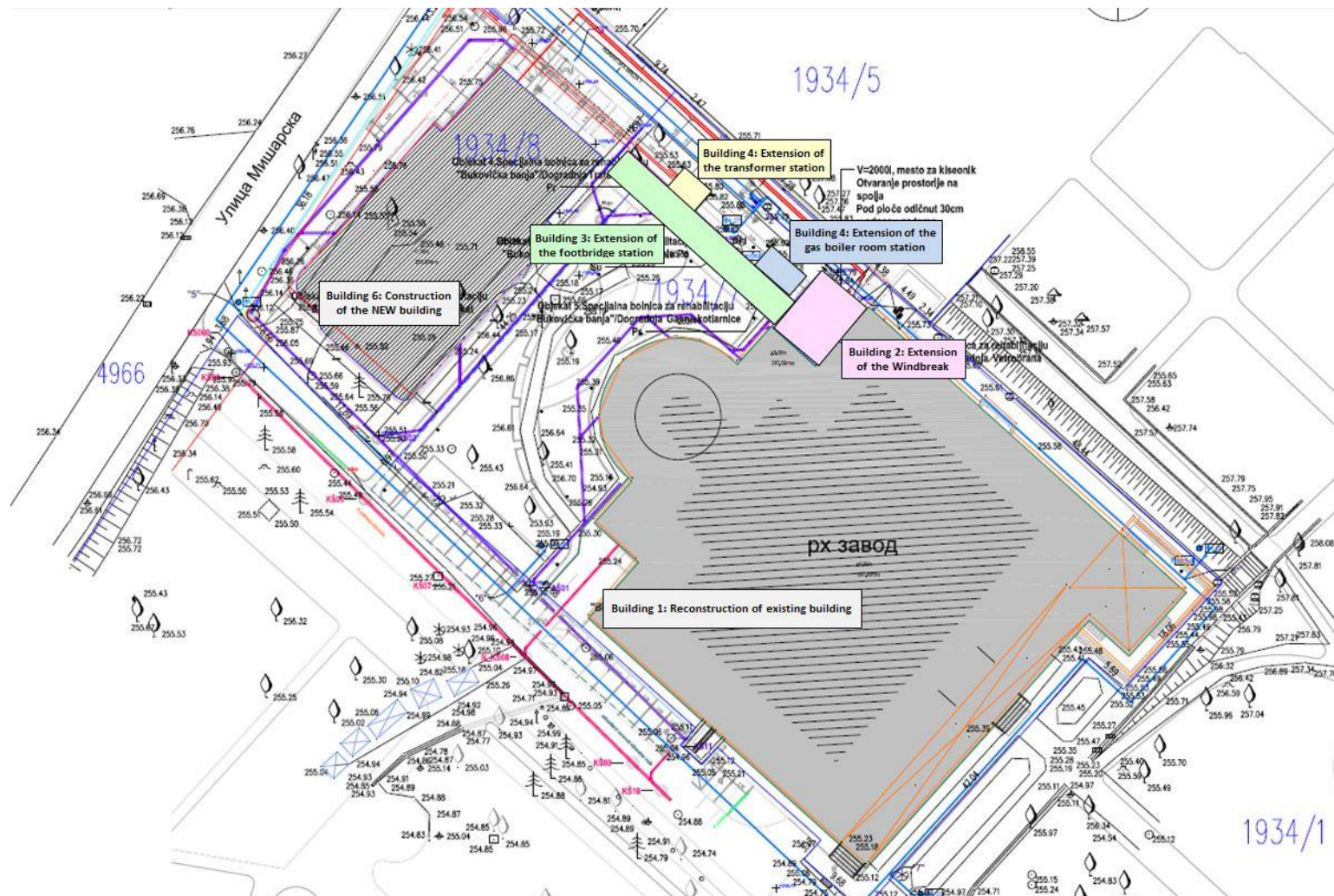
Еколошко-социјални аспект

- Радови се изводе у оквиру постојећег комплекса – без проширења изван постојећих граница.
- Очекивани утицаји: бука, прашина, отпад, ризици по здравље радника и заједнице.
- Посебна пажња: заштита биодиверзитета, културних добара и минералних извора у околини.
- Пројекат је категорисан као „умерени ризик” према стандардима ESS Светске банке.

3. ОПИС ПРОЈЕКТА

- Објекат 1: Реконструкција постојећег главног крила болнице – грађевинска санација, замена инсталација, уређење ентеријера
- Објекат 2: Доградња ветробрана
- Објекат 3: Доградња пасареле
- Објекат 4: Доградња трафостанице
- Објекат 5: Доградња гасне котларнице
- Објекат 6: Изградња новог објекта - депаданс Специјалне болнице

Ситуациони план будућег комплекса Специјалне болнице

Објекат 1 – Реконструкција постојеће зграде: санација, замена инсталација, ентеријер.

Објекат 2 – Доградња ветробрана као анекс постојећег објекта.

Објекат 3 – Доградња пасареле.

Објекат 4 – Доградња трансформаторске станице.

Објекат 5 – Доградња гасне котларнице.

Објекат 6 – Изградња нове зграде – депаданс Специјалне болнице.

Основне еколошке информације

- Локација пројекта у оквиру Парка „Буковичка бања“ – заштићено природно добро.
- Присуство минералних извора од изузетног значаја (изворишта лековите воде).
- Висока биолошка разноврсност – парковске површине, дрвореди и зелене зоне.
- Културно-историјска целина: објекти од значаја за културно наслеђе.
- Постојећи притисци: урбани развој, туризам и потреба за очувањем животне средине

Културно наслеђе – „Павиљон Књаз Милош“

„Павиљон 'Књаз Милош'', најстарији очувани објекат у Парку Буковичке бање

Резиме компоненти у окружењу пројекта

Компонента	Статус / опис
Квалитет ваздуха	Добар, мањи број извора загађења
Водни ресурси	Извори минералне воде, хидрогеолошки заштићени
Вегетација	Густа шума, домаће и егзотичне врсте
Биоразноврсност	Умерена; од значаја за урбане птице и полинаторе
Културно наслеђе	Парк са мермерним скулптурама, „Павиљон” под заштитом
Социјална функција	Висока; употреба од стране заједнице, туризам и лечење
Еколошки ризици	Ниски (старење дрвећа, отпад током манифестација, бука по ободима)

5. ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ ОКВИР

- Министарство заштите животне средине (МЗЖС) – кључна институција за управљање еколошким аспектима пројекта.
- У складу са Законом о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник РС”, бр. 94/2024), надлежност за одобравање пројекта припада Граду Аранђеловцу.
- Јединица за координацију пројекта (ЈКП) – задужена за јавне набавке, управљање уговорима и финансијама, као и контролу примене E&S стандарда.

6. МОГУЋИ УТИЦАЈИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ

- Бука током радова: привремене оgrade, ограничење радног времена, редовно одржавање машина.
- Прашина: заливање површина, прекривање терета, ограничавање брзине возила.
- Отпадне воде: сепарација токова, забрана испуштања у реципијенте, привремене септичке јаме.
- Грађевински отпад : селекција, контролисано складиштење, предаја овлашћеним оператерима.
- Опасне материје (уља, горива): складиштење на непропусним подлогама, spill-kit опрема, обука радника.
- Загађење воде и земљишта: контролисано руковање бетоном, заштитне баријере.
- Утицај на вегетацију и биодиверзитет: минимално уклањање дрвећа, компензациона садња.

Извођачеви планови за управљање еколошким ризицима

- План управљања отпадом.
- План управљања материјалима и опасним супстанцама.
- План управљања буком и прашином.
- План заштите вода и земљишта.
- План заштите биодиверзитета и компензационе садње.
- План здравља и безбедности на раду (OHS Plan).
- План ванредних ситуација и реаговања (Emergency Response Plan).
- План мониторинга утицаја на животну средину.

Уклањање дрвећа – компензационе мере

- Укупно четири стабла и један жбун предвиђени за уклањање због доградње и реконструкције објекта (јасен, ликвидамбар, платан, зова).
- Укупна вредност дрвне масе процењена на око 76.398 динара.
- Компензационе мере: садња нових садница у вредности једнакој вредности уклоњених стабала. Додатно, јединица за имплементацију пројекта је овим ЕСМП планом одредила да се као мера компензације посади најмање 3 пута већи број од броја посечених стабала.
- Нове саднице треба засадити, неговати и пратити њихов развој уз стручан надзор, како би се уклопиле у амбијенталну целину Парка Буковичке Бање.
- Извођач је дужан да финансира и спроведе мере садње у складу са одлуком Општинске управе Аранђеловац.

7. МОНИТОРИНГ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ – АКТИВНОСТИ

- Бука: мерење нивоа буке током радова; одговорни: Извођач и надзорни орган. Мерење најмање једном месечно.
- Прашина: дневна визуелна контрола и периодично мерење; одговоран Извођач радова.
- Отпадне воде: контрола одвођења и третмана; Узорковање квартално. Одговорни: Извођач и локална инспекција.
- Грађевински отпад: месечна евиденција количина и предаје овлашћеним оператерима; одговоран Извођач радова.
- Опасни отпад (уља, мазива): евиденција и услови складиштења; одговорни: Извођач и инспекција за заштиту животне средине. Квартално извештавање.
- Вегетација и биодиверзитет: надзор над уклањањем и компензационом садњом; одговорни: Извођач и ЈКП Зеленило.

8. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

- Извођач мора спровести мере заштите радника на градилишту, укључујући личну заштитну опрему, контролу приступа и обуку.
- Редовни здравствени прегледи, контрола услова рада и мере заштите од ризика по здравље (бука, прашина, опасне материје).
- Извођач је обавезан да припреми и спроведе OHS План (Occupational Health and Safety Plan).

9. ТРОШКОВИ СПРОВОЂЕЊА ESMP-а

- Трошкови спровођења ESMP-а су саставни део укупне вредности уговора за радове.
- Извођач је дужан да у своју понуду укључи све трошкове примене мера из ESMP-а.
- Извођач обезбеђује финансијска средства за израду и спровођење свих планова управљања (отпад, бука, прашина, безбедност).
- Извођач обезбеђује средства за набавку и употребу личне заштитне опреме за раднике.
- Извођач покрива трошкове мониторинга животне средине (мерења буке, прашине, отпадних вода).
- Извођач је одговоран за трошкове санације евентуалних инцидената или хаварија током извођења радова.

10. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ МЕХАНИЗМИ

- Улоге и одговорности: Министарство заштите животне средине – праћење примене закона и стандарда; Град Аранђеловац – надлежни локални орган.
- Јединица за координацију пројекта (ЈКП) – задужена за јавне набавке, управљање уговорима, финансијама и мониторинг.
- Извођач радова – примена мера ESMP-а, припрема планова управљања и достављање извештаја надлежним органима.

II - УПРАВЉАЊЕ УТИЦАЈИМА ПРОЈЕКТА НА ДРУШТВЕНО ОКРУЖЕЊЕ

Основне социјалне компоненте Пројекта и разлози за процену интензитета ризика и утицаја на друштвено окружење као УМЕРЕН

- Није предвиђено просторно ширење Болнице, нема потребе за експропријацијом земљишта нити ће бити расељавања и утицаја на приходе и имовину домаћинстава;
- Пројекат се реализује на катастарским парцелама које сада користи Специјална болница (1934/7, 1934/8 и 1934/9) а чији власник је држава;
- Болница је искључиви корисник земљишта на коме се налазе објекти Болнице и једини корисник ових објеката (нема других ни легалних ни илегалних корисника);
- Болница ће неометано обављати своју делатност током целог периода доградње и опремања;
- Усвојени су документи битни за комуникацију и сарадњу са друштвеним групама и заједницама (План укључивања заинтересованих страна, Жалбени механизам за грађане);
- Извођач радова има уговорну обавезу да поштује Правила о радним правима запослених и Стандарде безбедности и здравља током целог периода изградње, што ће бити стално праћено и контролисано;
- Специјална болница има разрађену праксу и институционалне капацитете за управљање и контролу могућих инфекција, третман различитих врста отпада и других ризичних активности.

Просторни оквир и социјална функција Специјалне болнице

- Парк Буковичке бање у коме се налази Специјална болница је јавни простор приступачан и отворен за све грађане, пацијенте Болнице, посетиоце Бање, организоване школске екскурзије и туристичке групе.
- Парк се налази у центру града, има препознатљив симболички значај за заједницу, представља највреднију зелену површину у граду и користи се за одмор, рекреацију и културне манифестације.
- Парк је опремљен шеталиштима и стазама прилагођеним особама са тешкоћама у кретању.
- Парк је окружен здравственим, угоститељским и туристичким објектима.
- Парк има важну улогу у терапеутском програму Специјалне болнице, пошто преписане шетње чине саставни део активности рехабилитације и опоравка пацијената.
- Специјална болница једина је институција у Србији специјализована за продужено лечење, едукацију и рехабилитацију деце са дијабетесом. У току протеклих 20 година у Болници се лечило преко 4.000 деце.

Својински статус земљишта на коме се налази Специјална болница

- Планирани радови на доградњи Специјалне болнице „Буковичка бања” не изискују експропријацију земљишта у приватном власништву нити расељавање појединаца, породица или привредних друштава.
- Сви грађевински радови, како подземни тако и надземни, изводиће се на парцелама које већ користи Специјална болница. Градилиште се налази у границама болничког комплекса, а приступ је обезбеђен у потпуности кроз тај комплекс.
- Не предвиђа се ни привремено заузимање земљишта у приватној својини за одлагање грађевинског и другог материјала, опреме и отпада.
- Постојећи објект Специјалне болнице изграђен је на катастарској парцели 1934/7, а делови планиране доградње залазе и у парцеле 1934/8 и 1934/9.
- Грађевинском дозволом бр. ГД 50-1/24, коју је издала Општина Аранђеловац 28. маја 2024, потврђује се да се радови изводе у свему према локацијским условима (број РОП-АРА-35468-ЛОЦ-3/2024 од 23. јануара 2024).
- Увидом у лист непокретности ЛН број 7215 КО Аранђеловац, утврђено је да је подносилац захтева, Специјална болница за рехабилитацију „Буковичка бања” Аранђеловац, уписана са правом коришћења на објекту који се реконструише и дограђује. Власник наведене непокретности као и земљишта је Република Србија чија сагласност је прибављена за потребе овог пројекта.

Стандарди Светске банке у вези са утицајима пројекта на друштвено окружење

Светска банка у пројектима које финансијски подржава, посебну пажњу усмерава на препознавање и спречавање ризика и негативних последица по друштвено окружење (локалне заједнице и грађани под утицајем пројекта) до којих може доћи током припреме, реализације и функционисања Пројекта. Светска банка је дефинисала 10 обавезујућих стандарда у циљу управљања ризицима по животну средину и друштвено окружење (ЕСС 1 – 10). За овај Потпројекат битни су следећи стандарди:

- ЕСС 1: Процена и управљање ризицима и утицајима на животну средину и друштвено окружење који утврђује обавезу Корисника зајма да организује процену, управљање и праћење (мониторинг) еколошких и друштвених ризика и утицаја у свакој фази реализације пројекта.
- ЕСС 2: Рад и услови рада је стандард који дефинише међусобне односе и обавезе Извођача и запослених лица, и утврђује норме понашања запослених према грађанима који живе или користе објекте у близини градилишта.
- ЕСС 4: Здравље и безбедност у заједници се односи на превенцију ризика и негативних утицаја током изградње на грађане и локалне заједнице у непосредном окружењу, а нарочито на посебно рањиве групе становника.
- ЕСС 10: Укључивање заинтересованих страна и доступност информација. Овај стандард потенцира значај јавне, непристрасне и континуиране комуникације Корисника зајма, Извођача радова и свих других актера заинтересованих за пројекат или који могу бити под утицајем пројекта. Добро организовано и спроведено укључивање заинтересованих страна унапређује еколошку и друштвену одрживост пројекта и ојачава његову подршку у јавности.

Усаглашеност релевантних закона Републике Србије и стандарда Светске банке

- Већина закона и прописа у сектору изградње у Републици Србији је усаглашена са одговарајућим пропозицијама Светске банке. Наводимо неке законе и упоредиве социјалне стандарде Светске банке, који су битни за процену ризика и негативних утицаја током реализације Потпројекта:
- Закон о јавном здрављу (у доброј број мери се поклапа са стандардом ЕСС 4 – Здравље и безбедност у заједници,
- Закон о безбедности и здрављу на раду и Закон о раду су готово у потпуности усклађени са пропозицијама ЕСС2 - Рад и услови рада Светске банке, а оба се крећу у оквирима стандарда Међународне организације рада.
- Нека упоришта за оцену коресподентности одредби Жалбеног механизма Светске банке и домаћег правног оквира можемо наћи у: Закону о раду, Закону о заштити узбуњивача, Закону о забрани дискриминације, и Закону о мирном решавању радних спорова.
- Највеће разлике су у одредбама о укључивању јавности и доступности информација од јавног значаја, а нарочито у њиховој примени. (Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја, Закон о заштити животне средине, Закон о планирању и изградњи, Закон о потврђивању Архуске конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине). Ова права сажета су у стандарду ЕСС10 Светске банке: Укључивање јавности и доступност података

О кључним мерама за смањење ризика

У ESMP урађена је детаљна анализа утицаја и ризика који се могу очекивати током реализације пројекта доградње Специјалне болнице.

Посебна пажња дата је мерама које се односе на:

- безбедност и здравље у локалним заједницама које су у непосредном окружењу подручја Пројекта;
- обуку запослених о поштовању интегритета и безбедности грађана,
- прихватљивим начинима комуникације са становништвом и последицама у случају кршења одредби Кодекса понашања;
- информације о Жалбеном механизму и процедури подношења жалби;
- контролу кретања возила која превозе грађевински материјал у циљу смањења ризика по кретање пешака и возила;
- мере обележавања градилишта и спречавања повређивања пролазника;
- обавештавање локалне заједнице о релевантним елементима Пројекта и облицима комуникацији са грађанима.

Могући ризици и негативни утицаји на раднике запослене у фази изградње

У општим назнакама ризици су наведени у Процедурама за уређење радних права и услова рада (LMP).

Извођач радова је дужан да спроводи превентивне и заштитне мере према следећем редоследу приоритета:

- Смањење и појачана контрола ризичних активности;
- Контролисање ризика на његовом извору применом инжењерских контрола;
- Свођење ризика повреда на раду на најмању могућу меру успостављањем безбедних услова и процедура и административних и/или институционалних мера контроле; и
- Обезбеђивање одговарајуће личне заштитне опреме заједно са обуком за њено коришћење и одржавање

Могући ризици и негативни утицаји на раднике запослене у фази изградње (наставак)

Ризици по радника ангажованих на пословима извођења грађевински радова се могу јавити због неадекватних услова рада, кршења радних права и неспровођења одредби о условима рада.

Ризици по безбедност и здравље на раду повезани са грађевинским радовима због непрописне употребе опасне и тешке механизације и опреме, пада са висине, излагања буци и прашини, повређивања од предмета који могу пасти са висине, излагања опасним материјама и повређивања од струјног удара услед коришћења алата и машина, и томе слично.

Процењено је да су ризици уобичајене врсте и интензитета спрам планираних радова и да је инциденте и акциденте могуће спречити правилном применом свих мера предвиђених у ESMP.

Мере за ублажавање ризика у условима рада, безбедности и здравља на раду

Од предвиђених мера у ESMP навешћемо следеће:

- Потпројекат неће запошљавати лица млађа од 18 година.
- Извођач радова је дужан да обезбеди обуку о безбедности и здрављу на раду пре почетка рада, као и да од радника захтева да користе обезбеђену личну заштитну опрему.
- Извођач радова је дужан да провери (утврди) да сви оператери тешке или опасне механизације поседују одговарајућу обуку/сертификате, као и да су осигурани.
- Извођач радова је дужан да на градилишту успостави пункт за прву помоћ и припреми се за брзо реаговање обучених болничара и хитан превоз до најближе болнице у случају несреће или повреде.
- Извођач радова је обавезан да успостави Жалбени механизам за запослене путем кога се могу упутити жалбе, примедбе и информације у погледу безбедности и здравља на раду, непримењивања утврђених мера и сл. Запослени ће о постојању и функционисању Жалбених механизма бити обавештени приликом потписивања уговора о раду, као и путем одговарајућих обавештења на огласним таблама на градилишту.

Могући ризици и негативни утицаји по здравље и безбедност заједнице у фази изградње

Ризици по здравље и безбедност у заједници могу бити:

- смањење безбедности у саобраћају због кретања грађевинске механизације и возила,
- погоршање квалитета ваздуха и загађења прашином, повећање буке и вибрација као последица краткорочних и спорадичних утицаја током грађевинских радова. Бука и визуелне сметње могу изазвати притужбе посетилаца и гостију Бање.
- отворени и неограђени ископи, или небезбедне ограде могу представљати физичке безбедносне ризике за посетиоце парка, посебно за децу.
- Пројекат носи низак ниво родно заснованог насиља, укључујући сексуалну експлоатацију и злостављање (SEA) и сексуално узнемиравање (SH).
- Процена фактора ризика укључила је институционалне капацитете актера који реализују Пројекат, мали прилив радне снаге, низак ниво друштвених сукоба и тензија, на основу чега је процењено да овај Пројекат носи низак ризик у сфери рада, као и да потенцијални ризици могу бити контролисани спровођењем одредби LMP

Ризици због потенцијалног отпора локалне заједнице

Ови ризици могу да буду последица непотпуних и непоузданих обавештења о Пројекту, односно слабе информисаности јавности о Пројекту.

Добро организовано укључивање заинтересованих страна садржи:

активну сарадњу са рањивим групама које су маргинализоване и изложене посебним ризицима као што су старије особе, домаћинства са ниским приходима, интерно расељена лица (ИРЛ) и етничке мањине;

доступност информација о пројекту у јавности, стална и отворена комуникација и сарадња са заинтересованим грађанима, а нарочито са родитељима и старатељима деце корисника болничких услуга, особама са инвалидитетом, организацијама цивилног друштва, мањинским групама становништва и другим члановима заједнице

Конкретне мере заштите од ризичних утицаја на грађане

У Табели План ублажавања утицаја на животну средину и друштвено окружење, наведени су и описани препознати ризици и могући негативни утицаји, а за сваки од наведених потенцијалних проблема дат је скуп мера за смањење и/или предупредивање утицаја, са прецизно наведеним актером / организацијом која је одговорна за спровођење мера и/или контролу спровођења, као и временски оквир у коме се наведена мера мора примењивати. У табели су идентификоване 52 активности током припреме и извођења грађевинских радова које носе ризике по животну средину и друштвено окружење. У овом приказу Плана за ублажавање утицаја, фокус је на комуникацији и сарадњи са грађанима, заштити њихових права и безбедности током извођења грађевинских радова односно реализације Потпројекта:

- У Тендерској документацији наведена је обавеза Извођача радова да у потпуности поштује и примењује одредбе и мере утврђене у овом ESMP,
- Дефинисана је обавеза обавештавања грађана о извођењу грађевинских радова путем различитих начина – локалних медија, огласних табли на градилишту и другим јавно доступним местима,

Конкретне мере заштите од ризичних утицаја на грађане (наставак)

- Обавезна је заштита расутих терета приликом превоза на саобраћајницама ван градилишта као и друге мере за смањивање ризика на јавним путевима (контрола поштована саобраћајних знакова, превоз опреме и машина ван саобраћајног шпица, и сл.)
- Забрана одлагања / депоновања грађевинског материјала, отпада и сл. на јавним површинама и приватним парцелама;
- Машине које производе буку (тешка возила, генератори, компресори...) морају бити постављене / коришћене на прописаној удаљености од стамбених и јавних објеката;
- Ноћни рад мора бити сведен на најмању могућу меру, само када је то неопходно;
- Извођач радова има обавезу да изради План комуникације о грађевинским радовима у циљу информисања привредних субјеката, установа и грађана о програму и времену грађевинских активности,
- Обавезна је стална провера да ли су у функцији знаци упозорења о грађевинским радовима, заштитне ограде, одговарајуће осветљење и др.,
- Било каква оштећења комуналне инфраструктуре која могу угрозити услове живота грађана морају одмах бити пријављена и санирана,

Конкретне мере заштите од ризичних утицаја на грађане (наставак)

Прилази и употреба простора Специјалне болнице биће доступни пацијентима и посетиоцима током целог периода извођења грађевинских радова;

Извођач радова је обавезан да изради План заштите безбедности и здравља у заједници ();

План садржи скуп мера предострожности у циљу проактивног и благовременог решавања непожељних релација између радника запослених на Потпројекту и локалног становништва;

У Кодексу понашања који ће морати да потпише и да га се придржава сваки запослени на Пројекту, наведене су одредбе којима се забрањује било какав вид сексуалног злостављања, злоупотребе или уцена као и дефиниције шта је прихватљиво понашање у комуникацији са грађанима.

Успостављен је Жалбени механизам за грађане путем кога ће сваки грађанин моћи да пријави кршење својих права и угрожавање услова живота током извођења радова;

Обавезно је хитно реаговање и извештавања у случају инцидента у складу са Прописом Светске банке о реаговању на еколошке и социјалне инциденте (Environmental and Social Incidents Response Toolkit – ESIRT);

Извођач је обавезан да правовремено и на свеобухватан и приступачан (разумљив) начин пружи свим заинтересованим странама информације о грађевинским радовима, роковима и сл., путем примене Плана консултација са заинтересованим странама и њиховог укључивања

Праћење и извештавање јавности о активностима на Пројекту

Битне активности у праћењу и извештавању јавности о Потпројекту су:

- Евиденција и извештаји о примљеним дописима у оквиру Жалбеног механизма за грађане, статусу дописа и исходима,
- Контрола спровођења предвиђених мера које се односе на услове живота у непосредном окружењу градилишта (нивои буке и прашине, пролазак тешких возила, инциденти са запосленим радницима и сл.).
- Контрола укључује теренске обиласке, разговоре са грађанима, извештаје Извођача радова и сл.
- Праћење и извештавање јавности о активностима на потпројекту су заједничка одговорност Јединице за координацију пројекта, Извођача радова и Специјалне болнице.

Обавезе Извођача у погледу осигурања стандарда безбедности и здравља

У посебном поглављу ESMP о Безбедности и здрављу сажете су обавезе Извођача радова које се односе на прецизирање кључних одредби из ЕСС 2 и ЕСС 4 Светске банке: Безбедност и здравље на раду и Безбедност и здравље у заједници. Извођач радова има обавезу да изради План безбедности и здравља у заједници, чија примена почиње са почетком грађевинских радова. Описани су ризици и дефинисање мере које је обавезно применити у циљу смањења ризика по заједницу током изградње новог објекта и реновирања постојећег објекта Специјалне болнице:

- Контрола приступа зони извођења радова у кругу болнице ради спречавања недозвољеног уласка;
- Управљање саобраћајем како би се осигурало безбедно кретање пешака и возила, нарочито у зонама у близини школа и улаза у болницу;
- Стална примена мера за сузбијање прашине и смањења буке како би се ограничио утицај грађевинских радова на осетљиве групе, а нарочито болничке пацијенте и децу;
- Информисање о планираним грађевинским радовима на огласним таблама и обавештавање заједнице;
- Контролисање повећаног притиска на саобраћају мрежу због грађевинских радова и других поветаних активности.

Обавезе Извођача у погледу осигурања стандарда безбедности и здравља

- управљање саобраћајем како би се осигурало безбедно кретање пешака и возила, нарочито у зонама у близини школа и улаза у болницу;
- мере за сузбијање прашине и смањења буке како би се ограничио утицај грађевинских радова на осетљиве групе, а нарочито болничке пацијенте и децу;
- информисање о планираним грађевинским радовима и изменама на огласним таблама и обавештавање заједнице;
- контролисање повећаног притиска на саобраћајне и превозне мреже повезан са грађевинским радовима и другим повезаним активностима;
- повећана потражња за услугама здравствене заштите због ангажовања радника који немају стално место боравка на подручју на коме се реализује Потпројекат;
- контрола злоупотребе алкохола и наркотика због повећаног броја запослених који су ангажовани на реализацији Потпројекта

План укључивања заинтересоване јавности и доступност докумената о Потпројекту и активностима током његове реализације

- Потпројекат садржи одредбе о укључивању заинтересованих страна у складу са Еколошким и социјалним стандардом бр. 10 Светске банке.

Организовано укључивање заинтересованих страна подразумева:

- Објављивање кључних докумената о Пројекту,
- Доступност информација о планираним радовима, временском оквиру, могућним утицајима на локалну животну средину и друштвено окружења,
- Подстицање сарадње са заинтересованим актерима применом различитих поступака – писани дописи, јавни скупови, трибине, разговори у фокус групама и сл.
- Редовно праћење утицаја на друштвено окружење, а нарочито перцепције грађана о утицају грађевинских радова на свакодневни живот у непосредној околини Потпројекта.

Жалбени механизам за грађане

Светска банка дефинише две врсте жалбеног механизма:

- за запослене на пројекту,
- и за грађане и заинтересоване стране.

Жалбени механизам за грађане је детаљно описан у Плану укључивања заинтересованих страна (СЕП), и у ESMP за потпројекат доградње Специјалне болнице.

Циљ успостављања Жалбеног механизма за грађане је заштита права и интереса грађана.

Организација и функционисање Жалбеног механизма за грађане је у надлежности Јединице за координацију Потпројекта.

Жалбени механизам за грађане

Жалбе и дописи могу се односити на:

- Повећану буку, прашину и друге видове ремећења услова свакодневног живота током изградње;
- Неовлашћено заузимање и коришћење парцела у приватном власништву за одлагање грађевинског материјала и отпада;
- Ризике и претње традиционалним стандардима безбедности и здравља у локалној заједници који могу бити изазвани повећаним проласком грађевинских машина, тешких камиона са необезбеђеним товаром, брзом возњом и сл.;
- Могуће негативне утицаје на квалитет животне средине због кршења утврђених стандарда и обавеза приликом изградње од стране Извођача;
- Штете нанете јавним објектима, комуналној и путној инфраструктури у околини градилишта током извођења радова;
- Неприхватљиво и недостојно понашање радника које ангажује Извођач;
- Недоследну примену и кршења обавеза утврђених у Плану укључивања заинтересованих страна;
- Свако друго отворено питање и активност повезане са реализацијом Потпројекта који може да изазове забринутост и узнемирење грађана.

Жалбени механизам за грађане

Сваки грађанин/ка може да се обрати Јединици за координацију пројекта и/или Извођачу, без накнаде, на један од следећих начина:

- Усменим путем (непосредним разговором или телефоном)
- Писаним путем – попуњавањем Жалбеног обрасца (или другим начином описа разлога за подношење жалбе) и слањем тако описане жалбе Јединици за координацију пројекта (директним уручењем, путем поште, или електронском поштом). (Дом здравља Савски венац, ПЦУ, Пастерова 1, 11000 Београд)
- Жалбе могу бити поднете и анонимно.
- Процедура истраживања примљених притужби описана је у Плану укључивања заинтересованих страна (СЕП) усвојеном за пројекат Превенција и контрола незаразних болести у Републици Србији, а доступна је на сајту www.zdravlje.gov.rs
- Обавештење о Жалбеном механизму ће бити објављено и на огласној табли општинске управе у Аранђеловцу, на огласним таблама обе месне заједнице, као и на улазу у Специјалну болницу "Буковичка бања".
- Детаљан опис Жалбеног механизма, начин функционисање, регистравање примљених жалби, процедуре поступања и друге информације се налазе сајту: www.zdravlje.gov.rs

Институционални оквир – надлежност у спровођењу ESMP

- У Поглављу 10 ESMP(институционални механизми) дефинисана је надлежност и одговорност за спровођење ESMP - Извођача радова, Јединице за координацију пројекта и управе Специјалне болнице.
- За транспарентно спровођење ESMP од посебне важности је обавеза Јединице за координацију Пројекта да подноси редовне шестомесечне извештаје о активностима на Пројекту и Потпројекту и о испуњености стандарда Светске банке.
- Извештаји се подnose у оквиру редовних мисија представника Светске банке.
- Јединица за координацију Пројекта континуирано сарађује са Извођачем радова и стално прати испуњавање мера дефинисаних у ESMP.
- Сви извештаји су јавно доступни на сајтовима Јединице за координацију Пројекта Министарства здравља и Светске банке.

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!

